अनुसुचि १६

(दफा ३३ को उपदफा (२) संग सम्वन्धित)

श्री रामबाग सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

गुलरिया न.पा. ५, सुहेलवा, बर्दिया

प.स.

च.नं.

मिति: २०८३/०४/२८

विषयः गोलिया काठ र दाउरा बोलपत्रद्धारा लिलाम बिक्रीको सूचना ।

लट नं. १ र २ (२०८३/०८४)

पहिलो पटक सुचना प्रकाशन मिति २०८३।०४।२८

श्री रामबाग सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको वनबाट आ.व.२०८२/०८३ मा रुखहरु कटान मुछान गर्दा उत्पादित गोलिया काठ गुलरिया न.पा. ०५, को घाटगद्दिमा रहेको तपसिलमा उल्लेखित परिमाणको काठ जे जस्तो अवस्थामा छ सोही अवस्थामा आफ्नै खर्चमा उठाई लैजानुपर्ने गरी लिलाम विक्री गर्नुपर्ने भएकोले यो सुचना प्रकाशित गरिएको छ । ईच्छुक व्यक्ति, सघंसस्था, फर्म वा कम्पनीले यो सुचना नागरिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा मिति २०८३/०४/२८ गते प्रकाशन भएको मितिले २१ दिन भित्र यस समूहको कार्यालय र डिभिजन वन कार्यालय बर्दियाबाट बोलपत्र खरिद गरी २२ औं दिन दिनको १२:०० वजे भित्रको समयमा यस रामवाग सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको कार्यालय गुलरिया न.पा. वडा नं. ०५ बर्दिया र डिभिजन वन कार्यालय बर्दियामा सिलबन्दी बोलपत्र दाखिला गर्न आहान गरिन्छ ।

तपसिल

१.वन पैदावारको विवरणः-

वन पैदावार							मुल्याङकन (रु.)	
लट नं.	घाङ्ग नं.	जात	ग्रेड	किसिम	थान	परिमाण घ.फि.	न्युनतम मुल्य रु.	सङ्कलन खर्च
१	सवै	इपिल	N	गोलिया	२५	७०।५५	७०५५/-	काठ संकलन खर्च प्रति क्यू.फि. रु.१२५/- तथा दाउरा चट्टा रु ८५०० साकार कर्ताले व्यहोर्नु पर्नेछ ।
		खयर	N	गोलिया	३३	३३।६५	३३६५०/-	
		वकाइनो	N	गोलिया	३	१०।५३	१०५३/-	
		वबुर	N	गोलिया	१७	५२।९४	५२९४/-	
		वृ सिसौ	A	गोलिया	१३	११२।३०	७८६१०।	
		वृ सिसौ	B	गोलिया	१६७	४५७।४९	२२८७४५।	
		सिरिस	B	गोलिया	२२	५०।९६	१०१९२।	
		सागवान	A	गोलिया	५	४०।७६	३२६०८।	
		सागवान	B	गोलिया	१९९	४५४।४४	२७२६६४/-	
		जम्मा			४८४	१२८३।६२	६६९८७१।	
२		अन्य दाउरा				१।५० चट्टा	६०००।	
जम्मा							६७५८७१/-	

२.बोलपत्र दाखिला गर्नुपर्ने अन्तिम मिति र समय

(क) अन्तिम मितिः२०८३।०५।१८ (ख) समय दिउँसो १२:०० बजेसम्म ।

CS CamScanner

(दफा ३३ को उपदफा (२) संग सम्वन्धित)

श्री रामबाग सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

गुलरिया न.पा. ०५, सुहेलवा, वर्दिया

३.बोलपत्रसाथ कबुल गरेको रकम को १० प्रतिशतले हुन आउने रकम बोलपत्र खरिद गरेको सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, गुलरिया शाखा कार्यालय, वर्दियामा रहेको हिसाव नं. ४१४०१००१०१२२३००१ खातामा नगद जम्मा गरेको सक्कल भौचर/-----------------बैंकमा कम्तिमा ६ महिना अवधिको बैंक जमानत समावेश हुनुपर्नेछ ।

४.बोलपत्र फारमको रु. १०००। र ३००।– पछि फिर्ता नहुने गरी तिरी यस सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह र डिभिजन वन कार्यालय वर्दियाबाट खरिद गरि खरिद गरेको निकायमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

५.लिलाम वढावढ हुने वन पैदावार कार्यालय खुलेको समय दिनको ५:०० बजे भित्र रामवाग सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको घाटगद्दि स्थलमा गई हेर्न सकिनेछ।

६.लिलाममा भाग लिन ईच्छुक कम्पनी वा फर्मको प्रोपराईटरले नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ,फर्म वा कम्पनि दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलीपि ,कर चुक्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि र मुल्य अभिबृद्धी कर दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलीपि वा स्थाई लेखा नम्वर (PAN) दर्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलीपि र संघीय वन नियमावली २०७९ को नियम १२८ बमोजिम सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयमा सुची दर्ता गरेको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि बोलपत्रसाथ पेश गर्नु पर्नेछ ।

७.निर्धारित न्युनतम संख्याका र रीतपुर्वक पर्न आएका बोलपत्रहरु मिति २०८३।०५।१८ गते दिनको २:०० बजे साक्षीहरुको रोहवरमा खोलिने छ ।

८.लिलाम स्विकृत भएको जानकारी प्राप्त भएको १० (दश) दिन भित्र सकार गरेको रकम तथा निर्धारित मुल्य अभिबृद्धी कर, अग्रिम आय कर, संकलन् खर्च छुट्टै बुझाई लिलाममा चढाएको वन पैदावार तोकिएको अवधि भित्र उठाईलैजानु पर्नेछ ।

९.बोलपत्रमा सकार गरिएको रकम अङ्क र अक्षर दुबैमा लेखुपर्नेछ ।अङ्क र अक्षरमा फरक परे अक्षरलाई मान्यता दिईनेछ ।

१०.प्रस्तुत बोलपत्रको सम्वन्धमा कुनै बिवाद उत्पन्न भएमा त्यसको अन्तिम निर्णयदिने अधिकार सम्वन्धित निकायको हुनेछ ।

११. रितपुर्वक नभएको वा शर्त राखिएको र म्याद नाघि प्राप्त भएको बोलपत्र मान्य हुने छैन ।

१२. प्रस्तुत बोलपत्र सदर वा वदर गर्ने सम्पुर्ण अधिकार यस सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहमा निहित रहनेछ ।

१३. अन्य कुराहरु प्रचलीत कानुन अनुसार हुनेछ ।

CamScanner

कोसीमा ६ अर्ब बेरुजु

पृष्ठ १ बाट

भदौ २३ र २४ गतेको जेन्जी आन्दोलनका क्रममा श्रेस्ता पेस गर्न र लेखापरीक्षण गराउन नसकिने कारण देखाई पत्र पेस गरेका कारण २ अर्ब ८८ करोड ९ लाख ५ हजारको लेखापरीक्षण नगरिएको महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

आव २०८०/८१ मा कोसी प्रदेशका २०१ निकायको ५१ अर्ब ४१ करोड ६९ लाख १५ हजार रुपैयाँ बराबरको लेखापरीक्षण हुँदा ८६ करोड ८१ लाख ८९ हजार रुपैयाँ बेरुजु कायम भएको थियो। त्यस वर्षको बेरुजुमध्ये ११ करोड ३ लाख ६४ हजार असुल गर्नुपर्ने, ६५ करोड ४१ लाख ७६ हजार नियमित गर्नुपर्ने र १० करोड ३६ लाख ४९ हजार रुपैयाँ पेस्की थियो।

आव २०८१/८२ मा प्रदेश सरकारका नौ मन्त्रालयसहित प्रदेश लोकसेवा आयोग, प्रदेश योजना आयोग, मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय र स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरणसमेत गरी ४६ अर्ब ५४ करोड १४ लाख २३ हजार रुपैयाँको लेखापरीक्षण गरिएको थियो। यस समूहमा असुल गर्नुपर्ने १४ करोड ६५ लाख १९ हजार, नियमित गर्नुपर्ने ३४ करोड ७८ लाख २४ हजार र पेस्की ३ करोड ३ लाख २७ हजार रुपैयाँ बेरुजु देखिएको छ। मन्त्रालयगत रूपमा भने बेरुजुको ठूलो हिस्सा तीन मन्त्रालयमा केन्द्रित छ। भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयमा कुल बेरुजुको ५६ प्रतिशतभन्दा बढी बेरुजु देखिएको छ। भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयमा २९ करोड ४४ लाख रुपैयाँ बेरुजु छ। यस्तै खानेपानी, सिँचाइ तथा ऊर्जा मन्त्रालयमा २४.१८ प्रतिशत करिब १२ करोड ६९ लाख रुपैयाँ बेरुजु छ। यस्तै पर्यटन मन्त्रालयमा ४ करोड ७३ लाख रुपैयाँ बेरुजु देखिएको छ। अन्य मन्त्रालय तथा निकायमा करिब ५ करोड ६२ लाख रुपैयाँ बेरुजु देखिएको छ। प्रदेश सरकारको विकास बजेटको ठूलो हिस्सा सडक, पुल, भवनलगायत भौतिक पूर्वाधारमा खर्च हुने भएकाले यस क्षेत्रमा बेरुजुको मात्रा उच्च देखिएको छ। अघिल्लो वर्ष पनि भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयमा धेरै बेरुजु देखिएको थियो।

२०८०/८१ सम्म मन्त्रालय तथा मातहतका ११ कार्यालयको असुल गर्नुपर्ने बेरुजु मात्रै ३६ करोड ५१ लाख ७४ हजार ९४० रुपैयाँ थियो। त्यसैगरी खानेपानी, सिँचाइ तथा ऊर्जा मन्त्रालयमा मन्त्रालयगत बेरुजुको २४.१८ प्रतिशत छ। विगतको प्रतिवेदनमा पनि यही मन्त्रालयको बेरुजु दर अन्य मन्त्रालयको तुलनामा उच्च देखिएको थियो। आव २०८०/८१ को प्रतिवेदनमा खानेपानी, सिँचाइ तथा ऊर्जा मन्त्रालयको बेरुजु दर ३.९२ प्रतिशत थियो। तेस्रो स्थानमा रहेको पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको हिस्सा ९.०१ प्रतिशत छ। त्यसबाहेकका मन्त्रालय तथा निकायमा बेरुजुको हिस्सा ४ प्रतिशतभन्दा कम रहेको र मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा बेरुजु शून्य रहेको महालेखाको प्रतिवेदनले देखाएको छ।

कोसी प्रदेशको आफ्नै बेरुजु फर्स्योट अनुगमनसम्बन्धी प्रतिवेदनले पनि समस्या केवल महालेखाले औँल्याएको रकममा मात्र सीमित नभएको देखाउँछ। प्रदेशका मन्त्रालय तथा मातहतका कार्यालयहरूको अभिलेख र महालेखा परीक्षकको अभिलेखबिच समेत फरक देखिएको, कतिपय कार्यालयमा आन्तरिक लेखापरीक्षण नियमित नभएको तथा बेरुजु फर्स्योटको अनुगमन कमजोर रहेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। बेरुजु घटाउने विषयमा कोसी प्रदेश सरकारले विगतदेखि नै बेरुजु फर्स्योट अभियान सञ्चालन गर्दै आएको छ।

कोसीका तत्कालिन भौतिक पूर्वाधारमन्त्री भूपेन्द्र राईले पूर्वाधार मन्त्रालयको बेरुजु घटाउन विशेष अभियान नै सञ्चालन गरेका थिए। उनले मातहतका सबै कार्यालयका प्रमुखहरूलाई जसरी पनि बेरुजु घटाउन निर्देशन नै दिएका थिए। उनका पालामा भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालय र मातहत कार्यालय बेरुजु घटाउन सफल भएका थिए। तर प्रदेशमा सरकार फेरिइरहने र मन्त्री फेरिएपच्छि पुराना अभियानहरूले निरन्तरता नपाउने गरेका कारण बेरुजु फर्स्योट अभियानहरू प्रभावकारी बन्न नसकेको देखिएको छ। महालेखाको तथ्याङ्कले देखाएको ठूलो बाँकी बेरुजुले पनि अभियानको गति पर्याप्त नभएको संकेत गर्छ। विशेष गरी भौतिक पूर्वाधार, खानेपानी-सिँचाइ-ऊर्जा र पर्यटन-वन-वातावरण क्षेत्रमा बेरुजु धेरै भएकाले ठेक्का व्यवस्थापन, निर्माण कार्यको भुक्तानी, प्रमाण कागजात, अनियमित खर्च र पेस्की व्यवस्थापनलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने देखिन्छ। महालेखा परीक्षकको कार्यालयले पनि आर्थिक कारोबारमा जिम्मेवार पदाधिकारीलाई जवाफदेही बनाउन, आन्तरिक नियन्त्रण र आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउन तथा बेरुजु फर्स्योटको नियमित अनुगमन गर्न सुझाव दिँदै आएको छ।

यता कोसी प्रदेश भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयका सचिव मिलन आचार्यले 'सकेसम्म बेरुजु नहोस्' भन्ने मनशायले आफूहरूले काम गरिरहेको दाबी गरे। उनले कोसीमा विगतमा जस्तो बेरुजु फर्स्योट अभियान भनेर अभियान हाल नचलाइए पनि बेरुजु नराख्ने, पुरानो बेरुजु फर्स्योट गर्दै लैजाने रणनीति मन्त्रालयले अपनाएको जानकारी दिए। 'महालेखाले दिएको सुझाव कार्यान्वयन गर्दै पुरानो बेरुजुलाई पनि घटाउँदै लैजाने गरी प्रदेशमा काम भइरहेको छ,' आचार्यले भने। उनले महालेखाले औँल्याएका कमजोरीहरूलाई सुधार्दै लैजाने प्रतिबद्धता पनि जनाए। आचार्यले भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयले ठूलो बजेट कार्यान्वयन गर्ने हुँदा बेरुजु नहोस् भन्ने विषयमा मन्त्रालय गम्भीर हुँदाहुँदै पनि कहीँ न कहीँ बेरुजु देखिने गरेको बताए।

किसानको हैसियत उकास्दै 'कालो सुन'

पृष्ठ १ बाट

उनका बाबुबाजेले पनि अलैंची खेती गर्दै आएका थिए। उनले भने यसलाई व्यवसाय बनाएका छन्। अलैंची खेतीबाट उनले वर्षमा कम्तीमा १५ लाख रुपैयाँ आम्दानी हुने बताए। उनले वर्षमा कम्तीमा १५ मन अलैंची उत्पादन गर्छन्। 'अलैंची खेती गर्न सारै सजिलो छ,' उनले भने, 'टाइमटाइम सिँचाइ गरेर गोडमेल गरेपछि अन्तिममा टिप्नुपर्छ।' अलैंची खेतीमा लगभग ६ महिना सिँचाइ र दुईपटक गोडमेल गर्नुपर्छ। उनले भने, 'वैदेशिक रोजगारीमा जानुभन्दा आफ्नै घरमा बसेर पैसा कमाउन पाउँदा खुसी छु, सन्तुष्ट छु।' उनले मूल्य बढ्दै गए खेती बढाउने उनको योजना छ।

उनका अनुसार अघिल्लो वर्ष अलैंचीको मूल्य उच्च थियो। २०७१ सालमा अलैंचीको मूल्य प्रतिमन एक लाख रुपैयाँसम्म पुगेको थियो। त्यसपछिका वर्षमा अलैंचीको मूल्य ओरालो लागेको थियो। अघिल्लो वर्षबाट फेरि मूल्य उकालो लागेको छ।

देवराजका अनुसार ताप्लेजुङमा अलैंची खेती विस्तारसँगै उत्पादन पनि बढ्दै गएको छ। उत्पादन बढी हुँदा मूल्यमा गिरावट आउन सक्ने खतरा हुने उनी बताउँछन्। नेपालमा उत्पादन हुने अलैंचीमा ४० प्रतिशत हिस्सा ताप्लेजुङको छ। नेपाल अलैंची व्यवसायी महासंघ जिल्ला शाखा ताप्लेजुङका अध्यक्ष भद्रवीर रेग्मीका अनुसार ताप्लेजुङमा मात्रै वार्षिक चार हजार मन अलैंची उत्पादन हुन्छ। जिल्लाका नौवटा गाउँपालिका र एक नगरपालिकामध्ये फक्ताङलुङ-७ को ओलाङचुङगोलाबाहेक अन्य सबै स्थानमा अलैंची खेती गरिन्छ।

प्रदेशगत आधारमा अलैंची उत्पादनमा कोसी अगाडि छ। कोसीमा पनि अलैंची उत्पादनमा ताप्लेजुङपछि संखुवासभा, इलाम, पाँचथर र खोटाङ अगाडि आउँछन्। भोजपुर सिलौचुङकी रामविष्णु राईको परिवारले संखुवासभा अलैंची खेती गर्छ। उनको परिवारले झन्डै वार्षिक पाँच मन अलैंची उत्पादन गर्छ। यही अलैंचीले परिवारको खर्च टार्ने गरेको रामविष्णुले बताइन्। 'पुराना बोटले फल राम्रो दिन छाडेपछि नयाँ बिरुवा पनि थपिरहेकी छु,' रामविष्णुले भनिन्, 'यस वर्ष छोराले चार हजार नयाँ बिरुवा थपेका छन्। अब केही वर्षभित्र अलैंची उत्पादन बढ्ने छ।'

तेह्रथुमको लालीगुराँस नगरपालिका-४ की रेनुका पौडेलले पनि १५ रोपनीमा अलैंची खेती गरेकी छन्। उनका अनुसार राम्रो फलेमा आठ मनसम्म अलैंची उत्पादन हुन्छ। तर पछिल्लो समय अलैंचीमा गानो कुहिने र बोट मर्ने रोगले गर्दा अपेक्षाकृत आम्दानी नभएको उनले बताइन्। 'रोग नलागे त राम्रो आम्दानी हुन्छ,' उनले भनिन्। उनी एक्लै खेती गर्छिन्। अलैंचीबाट वार्षिक कम्तीमा आठ लाख रुपैयाँसम्म कमाउनु सामान्य होइन्। उनका पति तिलबहादुर पौडेल वैदेशिक रोजगारीका लागि मलेसिया आउजाउ गर्छन्। रेनुकाले अलैंचीबाट हुने आम्दानीले छोराछोरीलाई राम्रोसँग पढाइरहेकी छन् भने पतिले कमाएको पैसा बचाउँदै आएकी छन्। 'दुःख गरेअनुसार आम्दानी छ,' उनले भनिन्, 'खानालगाउन अप्ठेरो छैन'

पूर्वी पहाडी जिल्लामा सामान्य ढंगले अलैंची लगाउँदै आएका किसान अहिले व्यावसायिक खेतीमा रमाउन थालेका छन्। भोजपुर आमचोक गाउँपालिका-२ का मचिन्द्र खड्काले केही वर्षदेखि वार्षिक पाँच मनभन्दा बढी अलैंची उत्पादन गर्दै आएका छन्। उनले बारीमा थप चार हजार नयाँ बिरुवा लगाएका छन्। नयाँ बिरुवाले उत्पादन दिन थालेपछि राम्रै आम्दानी हुने उनको आशा छ।

किसानले पाँच प्रजातिको अलैंची लगाउँदै आएका छन्। अलैंची विकास केन्द्र इलामका अनुसार रामसाई, भालाँइ, गोलसाई, जिर्मले र डम्बरसाई प्रजातिको अलैंची किसानले लगाउँदै आएका छन्। यी सबै प्रजातिको आआफ्नै विशेषता भएको अलैंची विकास केन्द्रका प्रमुख राजु ढकाल बताउँछन्। डम्बरसाई र जिर्मले ६०० मिटर उचाइदेखि एक हजार २०० मिटर उचाइसम्म हुन्छ। डम्बरसाईको खेती विशेषगरी भोजपुरमा बढी हुन्छ। यसलाई पानी बढी चाहिन्छ भने छाया पनि बढी नै चाहिन्छ। जिर्मलेलाई छाया त्यति धेरै चाहिँदैन। यो गर्मी क्षेत्रतिर हुन्छ र उत्पादन पनि राम्रो हुन्छ। बोक्रा पातलो र उत्पादन बढी हुने भएकाले जिर्मलेबाट किसानले राम्रो मूल्य पाउँछन्। गोलसाई एक हजार २०० मिटरदेखि एक हजार ६०० मिटर उचाइसम्म हुन्छ। यसको दाना ठूलो हुन्छ। भालाँइ र रामसाई एक हजार ५०० मिटरदेखि दुई हजार ३०० मिटर उचाइसम्म हुन्छ। भालाँइको दाना ठूलो र बोट पनि ठूलो नै हुन्छ। रामसाई भने उच्च पहाडी क्षेत्रमा हुन्छ।

अलैंची साउन दोस्रो सातादेखि टिप्न सुरु भइसकेको छ। अहिले अलैंचीको सुरुवाती मूल्य प्रतिमन एक लाख रुपैयाँ हाराहारी छ। यसको बजार भाउ भने फेरबदल भइरहन्छ। किसानले उत्पादन गरेको अलैंची किन्न परपरैं पुग्ने गरेको संखुवासभा धर्मदेवी-३ का अलैंची व्यापारी केशवकुमार श्रेष्ठले बताए। नेपाल अलैंची व्यवसायी महासंघका निवर्तमान केन्द्रीय अध्यक्ष निर्मल भट्टराईका अनुसार पछिल्लो समय अलैंची खेती कोसी प्रदेशका हिमाली र पहाडी जिल्लाबाहेक पश्चिमका जिल्लामा पनि हुन्छ। उनका अनुसार रोल्पा, नुवाकोट, लम्जुङमा पनि पछिल्लो समय राम्रैसँग अलैंची लगाउन थालिएको छ। मधेसमा भने अलैंची हुँदैन्। उनका अनुसार अघिल्लो वर्षभन्दा यस वर्ष अलैंची उत्पादन ३० प्रतिशत बढ्ने अनुमान छ।

समय समयमा रोग र किराको प्रकोपबाट बिरुवामा असर पर्दा किसानले नराम्ररी नोक्सानी पनि भोग्नुपरेको छ। अलैंचीमा छिर्के/फुर्के रोग, जरा/पात कुहिने र ओइलाउने समस्या बढी मात्रामा हुन्छ। अलैंचीमा गवारो, लाही, भुस्सिलकिरा आदिको समस्या पनि हुन्छ। राज्यले अलैंची खेतीलाई सहुलियत प्रदान नगरेको, यसबारे विज्ञ प्राविधिक तयार गर्न चासो नदिएको र सुकाउन आधुनिक भट्टीको अभावमा घामकै भर पर्नुपर्दा निकै कठिनाइ भोग्नुपरेको ताप्लेजुङका किसान कलराम लिम्बूले बताए। अलैंचीको प्रमुख बजार भारत हो। भारतका अतिरिक्त युरोप र अस्ट्रेलियामा पनि अलैंची निर्यात हुन्छ। नेपालबाट उत्पादनको ९४ प्रतिशत अलैंची निर्यात हुन्छ। बाँकी ६ प्रतिशत अलैंची नेपालमै प्रयोग हुन्छ। देशभर उत्पादन भएको अलैंची झापाको बिर्तामोडस्थित नेपाल अलैंची व्यवसायी महासंघमार्फत केन्द्रीकृत भएर भारत निर्यात हुन्छ।

नेपालमा अलैंची खेती व्यावसायिक रूपमा सन् १९५३ मा इलामबाट सुरु भएको हो। सन् १९७५ मा सरकारले अलैंची विकास केन्द्र स्थापना गरेपछि यो संस्थागत ढंगले अघि बढेको छ। ५२ जिल्लामा अलैंची खेती हुन्छ। ४२ जिल्लामा भने यसको व्यावसायिक रूपमा खेती हुन्छ।

५५-३० मा अर्थको सहमति

पृष्ठ १ बाट

सो सहमतिपछि संघीय मामिला मन्त्रालयले गत जेठ १२ गते उक्त विधेयकमा सहमति लिन कानुन मन्त्रालयमा पठाएको थियो। अध्ययन भइरहेको भन्दै ७२ दिन कानुन मन्त्रालयले उक्त विधेयक रोकेर राखेको थियो। ५५ वर्ष उमेर पुगेका वा ३० वर्ष सेवावधि पूरा गरेका कर्मचारीलाई अनिवार्य अवकाशमा पठाउने प्रस्ताव विधेयकमा राख्ने हो र यही व्यवस्थासहित विधेयक पास हुने हो भने अनिवार्य अवकाशमा पठाइएका कर्मचारीहरू अदालतमा जाने सम्भावना छ। किनभने निजामती सेवा ऐन २०४९ अनुसार निजामती सेवामा भर्ना भएका कर्मचारीहरूले ५८ वर्षसम्म सेवामा रहने गरी सरकारसँग करार सम्झौता गरेका हुन्छन्। त्यसैले सरकारसँग गरिएको सम्झौताविपरीत ५५ वर्षमै अनिवार्य अवकाशमा पठाउँदा यो विषय अदालतमा जाने सम्भावना छ।

निजामती सेवा ऐनलाई वर्तमान सरकारले फास्ट ट्र्याकबाट ल्याउने तयारी गरेको छ। गत वर्ष भदौ १७ गते संघीय निजामती सेवा ऐन राष्ट्रियसभाबाट पारित गरी प्रतिनिधिसभामा पठाइएको थियो। तर भदौ २७ गते प्रतिनिधिसभा विघटन भएपछि संघीय निजामती सेवा ऐन शून्य अवस्थामा पुगेको थियो। निजामती सेवा ऐनको मस्यौदा २०७५ सालमै तयार गरिएको थियो। त्यतिबेलादेखि हालसम्म यो विधेयक ल्याउन पटक पटक प्रयास गरिएको थियो।

विधेयकमा पटकपटक नयाँनयाँ विषय राख्ने र पुरानो विषय हटाउने काम भइरहेको छ तर विभिन्न कारणले विधेयक आउन सकेको छैन। संघीय निजामती सेवा ऐन नआउँदा २०४९ सालमा ल्याइएको निजामती सेवा ऐनबाट हाल प्रशासन सेवा चलाइएको छ। त्यतिबेला उक्त कानुन बनाउँदा देश संघीयतामा गइसकेको थिएन। केन्द्रीकृत शासन प्रणालीको अवधारणाअनुसार २०४९ सालमा निजामती सेवा ऐन ल्याइएको थियो। देश संघीयतामा गइसकेपछि संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको अवधारणाअनुसार निजामती कानुन नबन्दा कर्मचारी खटनपटन तथा व्यवस्थापनमा कठिनाइ हुँदै आएको छ।

गण्डकीमा तीन अर्ब बेरुजु

पृष्ठ १ बाट

त्यसपछि कर्णालीको २.०८ र सुदूरपश्चिमको १.५३ प्रतिशत बेरुजु दर छ। प्रतिवेदनमा महालेखाले खर्च गर्ने क्षमता बढाउन तथा बेरुजु घटाउन गण्डकी सरकारलाई निर्देशन दिएको छ। साथै सवारीसाधन कर र अन्य विभाज्य कोषबाट प्राप्त हुनुपर्ने रकम बाँडफाँटमा अझै सुधार गर्नुपर्ने औँल्याएको छ। महालेखा परीक्षकले कुल बेरुजु ३८ अर्ब १६ करोड ६५ लाख पुग्दा यसले संघीयता कार्यान्वयनका क्रममा वित्तीय उत्तरदायित्वमा गम्भीर चुनौती थपिएको प्रतिवेदन बुझाएको छ।

अर्को मुद्दामा पनि दीपक र शुलभ पुर्पक्ष थुनामा

पृष्ठ १ बाट

यसैगरी सम्पत्ति शुद्धीकरणतर्फ २६ अर्ब ६३ करोड २७ लाख ७१ हजार, ५९ रुपैयाँ बिगो मागदाबीसहित दायर मुद्दामा विशेषले भट्टलाई असार ३ मा पुर्पक्ष थुनामा पठाउन आदेश दिएको थियो।

भट्टसहित दर्जनौं व्यवसायी तथा सेयर ब्रोकरहरू अर्बौं रुपैयाँको शंकास्पद वित्तीय कारोबार, बैंकिङ कसुर, बिमा कसुर र सम्पत्ति शुद्धीकरणको गम्भीर अभियोगमा मुछिएको सिआइबी र सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागले गरेको संयुक्त अनुसन्धानले देखाएको छ। सोही आधारमा उनीहरूविरुद्ध विभिन्न मुद्दा चलाइएको हो।

भट्टसँग जोडिएका ब्रोकर कम्पनीलाई पनि कारबाही प्रक्रिया सुरु भएको छ। सम्बन्धित ब्रोकरमाथि कारबाही गर्न सम्पत्ति शुद्धीकरण विभागले सेयर बजार नियामक धितोपत्र बोर्ड र बजार सञ्चालक नेपाल स्टक एक्सचेन्जलाई निर्देशन दिएको थियो। सोही क्रममा अहिले छानबिन तथा अनुसन्धान जारी छ।

भट्टले नेपाल पुनर्बिमा कम्पनीलगायतको सेयर खरिद गर्दा आफ्नोबाहेक अन्य खाताबाट रकम भुक्तानी गरेको देखिएपछि अनुसन्धानमा अग्रवाल परिवारसहित दर्जनौं व्यवसायी र कम्पनी तानिएका हुन्। सम्पत्ति शुद्धीकरण विभागका अनुसार ब्रोकर नम्बर ५५ (भृकुटी स्टक ब्रोकर कम्पनी) मार्फत भट्टले सेयर खरिद गरेका थिए। भट्टले सेयर कारोबारका लागि सिद्धार्थ बैंकमा रहेको आफ्नो खाता प्रयोग नगरी अन्यत्रबाट सेयर कारोबारको भुक्तानी भएको पाइएको थियो। भट्टले खरिद गरेको सेयर भुक्तानीका लागि हिमालयन रिइन्स्योरेन्सबाट दुई अर्ब ७२ करोड रुपैयाँ, यसैको सहायक कम्पनी हिमालयन सेक्युरिटिज बैंकरबाट २२ करोड १९ लाख रुपैयाँ, नेपाल माइक्रो इन्स्योरेन्सबाट १६ करोड १७ लाख रुपैयाँ प्रयोग गरेको अनुसन्धानले देखाएको छ। भट्टले हिल्टन होटलको कित्तासमेत आफ्नो लगानीको अर्को कम्पनी हिमालयन रिइन्स्योरेन्समा सार्न चलखेल गरेको आरोप छ।

फल्चाबाट सांस्कृतिक पुनर्जागरण प्रयास

पृष्ठ १ बाट

काठमाडौं महानगरपालिकाका प्रवक्ता नवीन मानन्धर फल्चाको परम्परागत स्वरूपमा आवश्यकताका आधारमा आधुनिकताको पनि संयोजन गरिएको बताउँछन्। जात्रा र सांस्कृतिक गतिविधिका लागि पनि छुट्टै फल्चा तथा डबली निर्माण गरिएको उनी सुनाउँछन्। १९९० सालको महाभूकम्पपछि हराउन थालेका थिए ऐतिहासिक फल्चा। उक्त भूकम्पले काठमाडौं उपत्यकाका धेरै फल्चा ध्वस्त भएका थिए। भूकम्पले जोगिएका फल्चा पनि सडक विस्तार, निजी संरचना निर्माण र सहरीकरणका कारण हराए। यही क्रममा जयवागेश्वरी नवाली टोलको ऐतिहासिक ख्वलः दे फल्चा पनि हरायो। अहिले काठमाडौं महानगरपालिका-८ ले पुराना अभिलेख र स्थानीयको स्मृतिका आधारमा त्यसको पुनरुत्थान गरेको छ।

काठमाडौं महानगरपालिकाको फल्चा पुनर्जीवन नीतिप्रति खुसी व्यक्त गर्छन् बुढापाका। कुनै समय काठमाडौंका पुराना बस्तीका टोलटोलमा फल्चा थिए तर समयक्रमसँगैको बेवास्ताले ती मासिँदै गए, ज्येष्ठ नागरिक रामवीर डंगोल भन्छन्। उनका अनुसार फल्चा बिहान-बेलुका ज्येष्ठ नागरिक गफिने, यात्रु विश्राम गर्ने, दाफा भजन गुन्जिने, जात्रा तयारी हुने र सामाजिक छलफल चल्ने साझा चौतारी हुन्। सडक विस्तार, सहरीकरण र भूकम्पका कारण पुराना र मौलिक सम्पदाका रूपमा रहेका फल्चा मासिँदै गएको उनको दुःख छ। अहिले काठमाडौं महानगरपालिकाले नयाँ स्वरूपमा फल्चालाई पुनर्जीवन दिन लागेकोमा उनी खुसी छन्। फल्चा फेरि काठमाडौं महानगरपालिकाको परिचय बन्दै गएको उनी बताउँछन्। काठमाडौंको पहिचान दरबार, मन्दिर र स्तुप मात्र नभई टोलटोलमा बनेका फल्चा पनि भएको उनको ठम्याइ छ। आधुनिक सहर विस्तारसँगै हराउँदै गएका परम्परागत र मौलिक सम्पदा फल्चालाई पुनर्जीवन दिन थालेकोमा उनले महानगरलाई भने- धन्यवाद।

> इतिहासकार तथा पुरातत्वविद्का अनुसार फल्चा संस्कृति लिच्छविकालदेखि सुरु भएको मानिन्छ। विभिन्न समयका भूकम्प, सहरीकरणसँगै धेरै फल्चा जीर्ण बने, भत्किए, अतिक्रमणमा परे।

विशेषज्ञहरूका अनुसार फल्चाले काठमाडौंको मौलिक पहिचान झल्काउँछ, सार्वजनिक विश्रामस्थल उपलब्ध गराउँछ, वृद्धवृद्धा तथा यात्रुलाई सहजता दिन्छ, सामाजिक सम्बन्ध मजबुत बनाउँछ, सांस्कृतिक पर्यटन प्रवर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याउँछ, आधुनिक सहर विस्तारसँगै परम्परागत स्थानीय पहिचानसँग जोड्छ। काठमाडौं महानगरपालिकाको सम्पदा तथा पर्यटन समितिकी प्रमुख कुमारी राईका अनुसार एउटा फल्चा निर्माणमा स्थान, डिजाइन र प्रयोग हुने काठका आधारमा करिब ३० देखि ३५ लाख रुपैयाँसम्म खर्च हुन्छ। ठूलो, सानो र क्षेत्रफलका आधारमा खर्चमा घटीबढी हुन सक्छ।

फल्चा सभ्यता र इतिहास

फल्चाको इतिहास काठमाडौं उपत्यकाको सभ्यता जत्तिकै पुरानो मानिन्छ। इतिहासविद्हरूका अनुसार फल्चा संस्कृति लिच्छविकालदेखि सुरु भएको मानिन्छ। र, मल्लकालमा काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुरमा सयौं फल्चा निर्माण गरिएका थिए। टोलमा कम्ती एउटा फल्चा बनाइन्थ्यो। १९९० सालको भूकम्प र त्यसपछिको सहरी विस्तारसँगै धेरै फल्चा भत्किए, हराए। २०७२ सालको भूकम्पले पुराना फल्चामा क्षति पुऱ्यायो।

इतिहासकारहरूका अनुसार लिच्छविकालदेखि सुरु भएको फल्चा संस्कृतिको मल्लकालमा व्यापक विकास भयो। काठमाडौं, भक्तपुर र ललितपुरका अधिकांश टोलमा यात्रु र स्थानीय समुदायका लागि फल्चा बनाइन्थ्यो। फल्चा विश्रामस्थल मात्र नभई समुदायलाई जोड्ने साझा कडी थिए। फल्चामा दाफा भजन हुन्थ्यो, जात्राको तयारी गरिन्थ्यो, सामाजिक गरिन्थ्यो। यस्ता गतिविधिले सामाजिक सम्बन्धलाई मजबुत बनाउँथे।

फल्चाको महत्त्व

सहरी योजनाविद् र सम्पदा संरक्षणकर्मीका अनुसार फल्चाले केवल यात्रुलाई विश्राम दिने काम गर्दैन। यसले सहरको सांस्कृतिक पहिचान दिन्छ, सामूहिक भावना झल्काउँछ, सहरको आकर्षणसँगै पर्यटक बढाउँछ। अहिले कंक्रिटका अग्ला भवनबिच कतैकतै परम्परागत फल्चा देख्दा काठमाडौंको ऐतिहासिक सभ्यता अझै जीवित रहेको अनुभूति हुन्छ। त्यसैले महानगरको फल्चा निर्माण, पुनर्निर्माण अभियानलाई सांस्कृतिक पुनर्जागरणको प्रयासका रूपमा पनि हेरिएको छ।

सहरीकरणका नाममा हराउँदै गएको मौलिक पहिचान फल्चालाई जोगाउने प्रयास सफल भयो भने काठमाडौं उपत्यका फेरि पुरानो सांस्कृतिक स्वरूपसँग जोडिन सक्छ। फल्चा इटा र काठले बनेको संरचना मात्र होइन, काठमाडौंको सामुदायिक जीवन, संस्कृति र सभ्यताको जीवित इतिहास पनि हो। काठमाडौं महानगरपालिकाले परम्परागत नेवारी वास्तुकलामा आधारित फल्चा निर्माण तथा पुनर्निर्माणमार्फत पुरानो सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षणमा जुट्नु गौरवको विषय भएको बुढापाका बताउँछन्।

फल्चा अर्थात् पाटी

नेपाल भाषामा फल्चाको अर्थ परम्परागत सार्वजनिक विश्रामस्थल हुन्छ। यसलाई पाटी वा चौतारीसँग मिल्दोजुल्दो संरचना मानिन्छ। यात्रु तथा बटुवालाई विश्राम दिन, पानी, घाम वा वर्षाबाट ओत लाग्न, गाउँ-टोलका बैठक स्थल, दाफा भजन र सांस्कृतिक गतिविधि गर्न, धार्मिक पर्व र जात्रा तयारी बैठक गर्न, स्थानीय विवाद समाधान तथा सामाजिक छलफल गर्न यसको प्रयोग गरिन्छ।

काठ/दाउरा बोलपत्रद्वारा लिलाम बिक्रीको सूचना

पहिलो पटक प्रकाशन मिति २०८३/०४/२८

[illegible]

श्री जनप्रिय सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

काठ/दाउरा बोलपत्रद्वारा लिलाम बिक्रीको सूचना

पहिलो पटक प्रकाशन मिति २०८३/०४/२८

[illegible]

श्री राधाअमर महिला सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

काठ/दाउरा बोलपत्रद्वारा लिलाम बिक्रीको सूचना

पहिलो पटक प्रकाशन मिति २०८३/०४/२८

[illegible]

श्री जामुनकोट महिला सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

काठ/दाउरा बोलपत्रद्वारा लिलाम बिक्रीको सूचना

पहिलो पटक प्रकाशन मिति २०८३/०४/२८

[illegible]

श्री रामधाम सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह

साढे १२...

'अहिले अलैंचीको मूल्य पारदर्शी छ, बिर्तामोडको मूल्य मोबाइल एसएमएसमा उसले पनि थाहा पाउने अवस्था छ', संघका अध्यक्ष दीपक नेपालले भने, 'त्यसैले किसानले पनि अलैंचीको राम्रो मूल्य पाएका हुन्।' अघिल्लो आर्थिक वर्ष इलाममा औसतमा प्रतिमन (४० किलो) अलैंची ७० देखि ८० हजार रुपैयाँमा बिक्री भएकोमा गत आव २०८२/८३ मा एक लाख ६ हजार रुपैयाँसम्ममा बिक्री भएको थियो। किसानले अन्य बाली मासेर पनि अलैंची लगाउन थालेपछि उत्पादन बढ्दो क्रममा छ। नेपालमा भालाँइ, रामसाई, चिवे, गोलसाई, जिर्मलेलगायत जातको अलैंची खेती हुन्छ। इलामका केही किसानले लाखौं रुपैयाँबराबरका अलैंची बिरुवासमेत बेचेका छन्। धेरै जिल्लामा इलामबाट अलैंचीका बिरुवा लगिएको छ।